

Kouluterveyskysely 2021

Mielenterveysneuvosto 01.02.2022 § 4

Seloste

Käydään läpi THL:n Kouluterveyskyselyä 2021.

Tukena Ylöjärven kasvatus- ja opetuslautakunnan kokouksessa 23.11.2021 käytetty tiivistelmä.

<https://ylojarvi10.oncloudos.com/cgi/DREQUEST.PHP?page=meeting&id=202156>

Hyväksyttiin

Mikä on Kouluterveyskysely?

Kouluterveyskysely tuottaa monipuolista seurantatietoa Suomessa eri ikäisten lasten ja nuorten hyvinvoinnista, terveydestä, koulunkäynnistä ja opiskelusta, osallisuudesta sekä avun saamisesta ja palvelujen tarpeisiin vastaavuudesta.

Kysely toteutetaan joka toinen vuosi. Tietoja on kerätty peruskoulun yläluokkalaisilta vuodesta 1996, lukioissa vuodesta 1999 ja ammatillisissa oppilaitoksissa vuodesta 2008 alkaen. Peruskoulun alaluokkalaiset ja heidän huoltajansa ovat mukana vuodesta 2017 alkaen. Jatkossa huoltajien kysely toteutetaan harvemmin.

Kyselyyn vastasivat vuonna 2021:

- peruskoulujen 4. ja 5. luokkien oppilaat
- peruskoulujen 4. ja 5. luokkien oppilaiden huoltajat
- peruskoulujen 8. ja 9. luokkien oppilaat
- lukioden 1. ja 2. vuoden opiskelijat sekä
- ammatillisten oppilaitosten 1. ja 2. vuoden opiskelijat.

Oppilaitokset käyttävät Kouluterveyskyselyn tarjoamaa tietoa kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämiseksi, opiskeluhuoltotyössä sekä terveystiedon opetuksessa. Kunnat hyödyntävät tuloksia hyvinvointijohtamisessa.

Vuoden 2021 valtakunnalliset tulokset julkaistiin alueellisesti syyskuussa 2021. Kuntakohtaiset tulokset ovat saatavissa THL:n sähköisestä tulospalvelusta. Koulukohtaiset tulokset eivät ole julkisia, vaan linkki ja salasana toimitetaan koulutuksen järjestäjille ja oppilaitoksille joulukuussa 2021.

Tiivistelmä perusopetuksen tuloksista 2021

Ylöjärvellä 4.-5.-luokkalaisista oppilaista elämänsä erittäin tyytyväisten määrä on pienempi kuin vuonna 2019 ja hieman pienempi kuin koko Suomen tulos vuonna 2021. Kokemus siitä, että oppilas on tärkeä osa koulu- tai luokkayhteisöä on Ylöjärvellä myös heikentynyt. Samoin osallistuminen koulun eri toimintojen suunnitteluun on vähentynyt.

Harrastaminen vähintään viitenä päivänä viikossa on 4.-5.-luokkalaisilla lisääntynyt. Tilanne on hieman parempi kuin myös koko Suomen tulokseen verrattuna. Positiivisena tuloksena on myös tupakkatuotteiden ja sähkösavukkeiden käytön vähentyminen Ylöjärvellä. Tulokset näissä on myös parempi koko maan tuloksiin verrattuna.

Koulunkäynnistä pitävien osuus on vähentynyt Ylöjärvellä. Myös Suomen tuloksiin verrattuna Ylöjärvellä koulunkäynnistä pidetään vähemmän. Koulu-uupumusta taas kokee Ylöjärvellä pienempi osa oppilaista (11,6 %) verrattuna koko Suomen

tulokseen (13,70 %). Kokemus kouluinnostuksesta sitä vastoin on Ylöjärvellä hieman vähäisempää (43,70 %) Suomen tulokseen (45,70 %) verrattuna, kun taas koulutyöstä innostuneiden määrä on Ylöjärvellä (67,50 %) samaa tasoa kuin koko Suomessa (67,30 %).

Ylöjärvellä paljon oppimisvaikeuksia kokevien 4.-5.-luokkalaisten määrä lukemisessa ja laskemisessa on pysynyt samalla tasolla kuin vuonna 2019. Nämä tulokset ovat parempia koko Suomen tulokset. Sen sijaan paljon vaikeuksia kirjoittamisesta kokevien määrä on vähentynyt (1,10 % -> 0,8 %). Tämä tulos on myös parempi verrattuna valtakunnalliseen tulokseen.

Opettajien kiinnostus siitä, mitä oppilaalle kuuluu, on tulosten mukaan Ylöjärvellä parempi kuin vuonna 2019 (34,90 % -> 37,70 %) . Suomen tulokseen (41,80%) verrattuna Ylöjärven tulos on hieman heikompi.

Koulukiusattuna oleminen vähintään kerran viikossa on lisääntynyt Ylöjärven 4.-5.-luokkalaisilla (6,60 & -> 7,90 %). Tulos on sama koko Suomen tulokseen verrattuna. Sitä vastoin muiden oppilaiden kiusaamiseen osallistuvien määrä on Ylöjärvellä vähentynyt (1,80 % -> 0,40 %). Tämä tulos on parempi kuin koko Suomen tulos.

Huoltajien ja 4.-5.-luokkalaisten lapsen keskusteluyhteys ja avoin vuorovaikutus ovat Ylöjärvellä valtakunnalliseen tulokseen verrattuna parempia, vaikka molemmat tulokset ovat hieman heikentyneet vuodesta 2019.

Ylöjärvellä fyysistä uhkaa on kokenut aiempaa useampi 4.-5.-luokkalainen samoin kuin seksuaalista kommentointia, ehdottelua, viestittelyä tai kuvamateriaalin näyttämistä. Tulokset ovat kuitenkin koko Suomen tuloksiin verrattuna hieman parempia. Myös kokemukset vanhempien tai muiden huoltajien aikuisten väkivallasta ovat lisääntyneet Ylöjärvellä. Nämäkin tulokset ovat hieman parempia kuin koko Suomen tulokset.

Ylöjärvellä 8.-9.-luokkalaisten tuloksissa parempia ovat vuoteen 2019 verrattuna kokemukset siitä, että on tärkeä osa luokkayhteisöä, on tarpeellinen muille ihmisille ja pystyy tavoittelemaan itselle tärkeitä asioita. Samoin tulokset kokemuksista, että elämällä on tarkoitus ja saa apua silloin, kuin sitä tarvitsee ovat parempia kuin vuonna 2019. Myös kokemus siihen, että nuoreen luotetaan on lisääntynyt 8.-9.-luokkalaisilla. Nämä tulokset ovat Ylöjärvellä myös parempia kuin koko Suomessa.

Hyvät vaikutusmahdollisuudet oppituntien järjestelyihin, koulutilojen suunnitteluun tai siistimiseen, yhteisten sääntöjen laatimiseen, kouluruokailuun ja koulujen tapahtumien järjestämiseen on vähentynyt Ylöjärvellä. Suomen tuloksiin verrattuna oppituntien ja tapahtumien järjestelyn vaikutusmahdollisuudet ovat Ylöjärvellä paremmat, mutta muissa kohdissa hieman alhaisemmat.

Ylöjärvellä 8. ja 9. luokkien omatoiminen liikunnan harrastaminen on lisääntynyt 5,2 prosenttiyksiköllä, mikä on koko Suomen tulokseen verrattuna 5 prosenttiyksikköä parempi. Harrastuspaikat koetaan olevan kuitenkin kaukana tai liian kalliita. Näissä ollaan samanlaisessa tilanteessa koko Suomen tuloksiin verrattuna. Muista harrastuksista kirjojen lukeminen ja kirjoittamisen harrastus ovat vähentyneet Ylöjärvellä. Nämä tulokset ovat alhaisemmat koko Suomen verrattuna.

Mielialastaan huolissaan olevien määrä on kasvanut Ylöjärvellä, mutta samalla koulun aikuiselta saatu tuki ja apu mielialaan liittyviin asioihin on parempi kuin koulun ulkopuolta saatu tuki. Valtakunnallisesti Ylöjärvellä mielialastaan huolestuneiden määrä on pienempi.

Paljon vaikeuksia näkemisessä tai puheen kuulemisessä sekä muistamisessa, keskittymisessä tai oppimisessa kokevien 8.-9.-luokkalaisten on nyt enemmän Ylöjärvellä kuin vuonna 2019. Myös nuorten määrä, joilla on paljon vaikeuksia hallita omaa käytöstä on kasvanut. Tulokset näissä ovat suunnilleen samaa tasoa kuin koko Suomessa.

Ylöjärven 8.-9.luokkalaisten vähintään tunnin päivässä liikkuvien määrä on kasvanut, mikä on selvästi parempi tulos koko Suomeen verrattuna. Sitä vastoin ylipainoisuutta on Ylöjärvellä enemmän kuin vuonna 2019 ja hieman enemmän kuin nyt koko Suomessa. Myös alle 8 tuntia arkisin nukkuvia on Ylöjärvellä nyt enemmän kuin vuonna 2019 (34,30 % -> 41,50 %). Tämä tulos on hieman huonompi kuin valtakunnallinen tulos.

Tupakkatuotteita tai sähkösavuketta vähintään kerran käyttäneiden 8.-9.-luokkalaisten määrä on vähentynyt. Samoin päivittäin nuuskaa käyttävien määrä on vähentynyt. Tulokset ovat vuoden 2021 osalta samaa tasoa kuin koko Suomessa. Myös raittius on Ylöjärvellä lisääntynyt, ja tämä tulos on parempi valtakunnan tulokseen verrattuna. Samoin kannabista kokeilleiden ja käyttäneiden määrä on vähentynyt Ylöjärvellä. Nämä tulokset ovat myös valtakunnallisesti samaa tasoa. Sitä vastoin omalta paikkakunnalta huumeiden hankkiminen on 8.-9.-luokkalaisten mielestä nyt helpompaa kuin vuonna 2019.

Ylöjärven 8.-9.-luokkalaisten ikäisillään alkoholin juomisen humalaan asti hyväksyvien määrä on kasvanut. Tulos on hieman suurempi verrattuna koko Suomen tulokseen.

Koulunkäynnistä pitävien 8.-9.-luokkalaisten määrä on kasvanut Ylöjärvellä yli 7 prosenttiyksikköä, mikä vastaa nyt valtakunnan tasoa. Koulu-uupumus ja uupumusasteinen väsymys koulutyössä ovat vähentyneet Ylöjärvellä. Tämä tulokset ovat parempia koko Suomen verrattuna.

Vaikeudet kirjoittamista ja laskemista vaativissa tehtävissä sekä kokeisiin valmistautumisessa ja läksyjen tekemisessä ovat vähentyneet Ylöjärven 8.-9.-luokkalaisten. Koko Suomen tuloksiin verrattuna Ylöjärvellä ollaan paremmassa tilanteessa laskemista vaativissa tehtävissä ja läksyjen tekemisessä. Sitä vastoin vaikeudet opetuksen seuraamisessa, tunnilla vastaamisessa ja oppimistaidoissa ovat lisääntyneet Ylöjärvellä. Näissä tulokset ovat heikoimmat koko Suomeen verrattuna.

Ylöjärvellä 8.-9.-luokkalaisten luokan tai ryhmän työrauha on parantunut, samoin mielipiteen ilmaisua tukeva luokan tai ryhmän ilmapiiri. Myös oppilaiden viihtyminen yhdessä ja opettajalta saatu välittävä ja oikeudenmukainen kohtelu ovat parantunut. Näissä Ylöjärven tulokset ovat myös parempia kuin koko Suomen tulokset. Myös koulukiusaaminen on vähentynyt ja tulos on parempi Ylöjärvellä koko Suomen tulokseen verrattuna.

Fyysistä uhkaa kokeneiden 8.-9.-luokkalaisten määrä Ylöjärvellä vähentynyt, mutta seksuaaliväkivalta tai seksuaalinen ehdottelu tai ahdistelu on lisääntynyt. Kuitenkin koulussa koettu seksuaalinen häirintä on vähentynyt Ylöjärvellä. Muiden

perheenjäsenten välistä fyysistä väkivaltaa kokeneiden 8.-9.-luokkalaisten määrä on lisääntynyt vuonna 2021. Tämä tulos on samaa tasoa koko Suomen verrattuna.

Päätös

Opetuspäällikkö Tarja Suhonen kertoo valtakunnallisesta vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tuloksista Ylöjärven osalta.

Keskusteltiin mahdollista avuista myös itse opetushenkilöstölle sekä koronatilanteen tuomista haasteista.

Keskusteltiin opettajille suuntautuvasta varhaisen vaiheen avun mahdollisesta lisätiedosta sekä koulutusta esim. nuorten mielenterveyden apuihin.

Todettiin Navin Helppi-luokan tärkeys ja apu oppilaille.

Keskusteltiin myös koulutilojen ahtaudesta esim. koulukuraattoreille ei tahdo löytyä tiloja, joka tuo lisähaasteensa muutenkin jo haastavaan tilanteeseen jossa kuraattoreiden tarve on lisääntynyt huomattavasti.